

Sarajevo, 07.11.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
31.10.2022. – 04.11.2022.

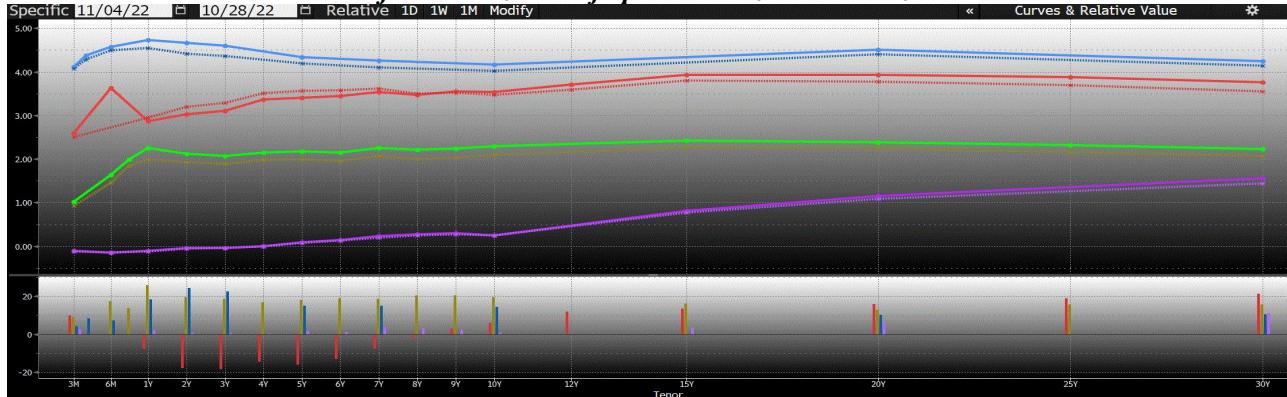
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan									
	28.10.22	-	4.11.22	28.10.22	-	4.11.22	28.10.22	-	4.11.22							
2 godine	1,94	-	2,13	↗	4,41	-	4,66	↗	3,26	-	3,07	↘	-0,05	-	-0,04	↗
5 godina	2,00	-	2,17	↗	4,18	-	4,33	↗	3,58	-	3,43	↘	0,08	-	0,10	↗
10 godina	2,10	-	2,30	↗	4,01	-	4,16	↗	3,48	-	3,54	↗	0,25	-	0,26	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubilllove

Dospijeće	Prinosi			
	28.10.22	-	4.11.22	
3 mjeseca	0,963	-	1,057	↗
6 mjeseci	1,456	-	1,630	↗
1 godina	2,013	-	2,274	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 04.11.2022. godine (pone su puno linije) i 28.10.2022. godine (ispredane su linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Uz primjetna volatilna dnevna kretanja prinosi obveznica eurozone su povećani u odnosu na prethodnu sedmicu duž cijele krive. Prinosi njemačkih obveznica su zabilježili rast između 18 i 19 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica rast od 23 do 29 baznih poena. Izraženiji rast prinosa zabilježen je u četvrtak, dan nakon odluke FOMC-a i pratećeg saopštenja ove centralne banke.

Na početku sedmice objavljen je **preliminarni podatak o kretanju inflacije u eurozoni koji je pokazao da je zabilježen novi rekordno visok nivo inflacije, ali i podatak da je GDP u eurozoni u III kvartalu uspio da zabilježi određeni rast**. Iako ekonomija još uvijek nije ušla u recesiju, na tu mogućnost sve više ukazuju zvaničnici ECB, kao i na potrebu da se nastavi sa povećanjem kamatnih stopa ove institucije, bez obzira na povećani rizik ulaska ekonomije u recesiju. Tako je predsjednica ECB Lagarde izjavila da recesija ne bi bila dovoljna da se inflacija „ukroti“, iako su očekivanja sada uglavnom dobro usidrena. Član UV ECB Nagel je pozvao na dodatna povećanja kamatnih stopa, te dodaо da ne očekuje „teški pad“ (da će visoke stope uticati na ulazak ekonomije u recesiju) u sljedećoj godini. Slično, njegov kolega Kazaks je izjavio da ECB mora još uvijek povećavati kamatne stope „značajno“, čak i sa mogućom recesijom. Član UV ECB Visco je izjavio da bi ECB trebalo da se kreće postepeno u borbi

protiv inflacije i da u obzir uzme ekonomске rizike, ali i da smatra da će kamatne stope u eurozoni morati biti dodatno povećane kako bi se pomoglo da se umanji rizik od trajno visoke inflacije. Njegov kolega Makhlof je izjavio da je isuvrše rano da se odredi za koliko će kamatne stope ECB biti povećane u decembru, a o pitanju povlačenja kvantitativnih olakšica je istakao da će ECB tek početi sa tim procesom u 2023. godini.

Na kraju sedmice Predsjednica ECB Lagarde je izjavila će kamatne stope možda morati da uđu u „restriktivnu teritoriju“ kako bi se inflacija vratila na ciljanih 2%, a potpredsjednik De Guindos je upozorio da će inflacija vjerovatno ostati iznad ciljanog nivoa duži vremenski period, povećavajući rizik spirale rasta plata.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	OKT	10,3%	10,7%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (prelim.)	OKT	5,0%	5,0%
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	SEP	41,9%	41,9%
4.	Stopa nezaposlenosti – EZ	SEP	6,6%	6,6%
5.	GDP – EZ (Q/Q) prelim.	III kvartal	0,1%	0,2%
6.	GDP – Italija (Q/Q) prelim.	III kvartal	0,0%	0,5%
7.	GDP – Portugal (Q/Q) prelim.	III kvartal	0,1%	0,4%
8.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	OKT	47,1	47,3
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	OKT	46,6	46,4
10.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	OKT	48,2	48,6
11.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	SEP	-7,2%	-10,8%
12.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	SEP	1,2%	1,8%
13.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	SEP	3,7%	3,6%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	SEP	-	4,3%
15.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	SEP	1,4	3,7
16.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	SEP	-3,4%	-0,6%
17.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	SEP	-	5,9%
18.	Maloprodaja – Španija (G/G)	SEP	-	0,1%
19.	Maloprodaja – Grčka (G/G)	AUG	-	14,1%
				11,5%

SAD

Na sjednici FOMC-a održanoj u toku prošle sedmice je odlučeno da se u skladu sa očekivanjima poveća referentna kamatna stopa za 75 baznih poena na raspon od 3,75% do 4% sa ciljem zaustavljanja naglog rasta inflacije. Predsjedavajući Feda Powell je izjavio da Fed nije završio sa pooštavanjem monetarne politike, ali da vrijeme za usporavanje „može doći na sljedećem sastanku ili onom nakon toga“. U zvaničnom saopštenju je navedeno da će prilikom razmatranja daljih akcija biti uzet u obzir kumulativni uticaj poduzetih mjera i njihovih efekata na ekonomiju. Powell je istakao da je tržište rada još uvijek prejako, što zvaničnicima daje više razloga za pooštavanje, a ne samo inflacija. Dodao je da nije tačno da centralna banka daje previše značaja naknadnim mjerama inflacije potaknute rastom cijena nekretnina i rente, te da se prostor za „mekano slijetanje“ sužava. Finansijsko tržište u SAD je pozitivno reagovalo na odluke Feda, iako su bile očekivane. Predsjednik Feda iz Čikaga Evans je izjavio da je vrijeme da Fed pređe na manja povećanja kamatnih stopa kako bi izbjegao pooštavanje monetarne politike više nego što je potrebno, te da dodatno uspori tempo kada rizici postanu „više dvostrani“. U tom kontekstu, Evans je istakao da smatra da je potrebno pronaći određeni nivo restriktivnosti kada su kamatne stope u pitanju.

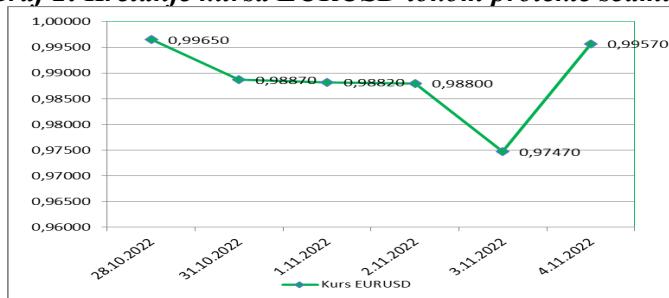
Ministarstvo finansija SAD je povećalo prognoze vezane za zaduživanje Vlade za period od tri mjeseca, zaključno sa decembrom, za 150 do 550 milijardi USD, što reflektuje pogoršanje izgleda za fiskalne tokove i rasprodaju na tržištu obveznica. S druge strane, predsjednik Biden je obećao da će uvesti veće poreze naftnim kompanijama koje ostvaruju rekordnu dobit bez reinvestiranja u domaću proizvodnju.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	OKT	3,6%	3,7%
2.	Promjena broja zaposlenih-nefarmerski sektor	OKT	193.000	261.000
3.	Promjena broja zaposlenih-privatni sektor	OKT	200.000	233.000
4.	Promjena broja zaposlenih-prerađivački sektor	OKT	12.000	32.000
5.	ADP promjena broja zaposlenih	OKT	185.000	239.000
6.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	SEP	-72,2	-73,3
7.	PMI kompozitni indeks (final.)	OKT	47,3	48,2
8.	ISM indeks uslužnog sektora	OKT	55,3	54,4
9.	ISM indeks prerađivačkog sektora	OKT	50,0	50,2
10.	Fabričke porudžbine	SEP	0,3%	0,3%
11.	Porudžbine trajnih dobara (final.)	SEP	0,4%	0,4%
12.	Potrošnja građevinskog sektora	SEP	-0,6%	0,2%

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 0,9965 na nivo od 0,9957.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice održan je sastanak MPC BoE na kojem je donesena odluka da se referentna kamatnu stopu poveća za 75 baznih poena na nivo od 3,00%. Ipak, ova institucija se suprotstavila očekivanjima vezano za buduća povećanja kamata, te upozorila da bi to moglo da prouzrokuje dvogodišnju recesiju. Ova odluka je uticala na rast prinosa obveznica za 4 do 12 baznih poena, pri čemu je najveći rast bio izražen na kranjem dijelu krive. Iako je iz BoE saopšteno da bi dodatna povećanja kamatnih stopa mogla biti potrebna, potencijalno i „snažnija“ povećanja ukoliko inflatori pritisci potraju, prognoze BoE predstavljaju jasan signal da su očekivanja tržišta pretjerana. BoE očekuje da će inflacija doživjeti vrhunac od 10,9%, a da bi nakon toga do 2025. godine trebalo da se značajno smanji, ali uz dalje izražene rizike ka više. Ovakve prognoze ne uzimaju u obzir fiskalni plan koji bi trebalo da bude objavljen 17. novembra. Ovakvo saopštenje je uticalo na oštar pad vrijednosti GBP u odnosu na USD tokom jučerašnjeg trgovanja, te je kurs GBPUSD smanjen za preko 2,5%.

Vlada Velike Britanije je saopštila da će svi građani Velike Britanije morati plaćati veći porez u godinama koje dolaze, kako bi se ispunile „fiskalne rupe“ u budžetu Velike Britanije. Vlada je ovu vijest saopštila nakon sastanka premijera Sunaka sa ministrom finansija Huntom. Ministarstvo finansija je jaz u finansijama opisalo kao „izuzetno bolno“. Sunak nastavlja sa planovima da ministrima daje moć da nadglašaju regulatore u pitanjima koja su od značajnog javnog interesa, uprkos izraženom otporu nadzornih organa.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Lloyds poslovni barometar	OKT	-	15
2.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	SEP	1,0	0,7
3.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	SEP	63.700	66.800
4.	Monetarani agregat M4 (G/G)	SEP	-	2,1%
5.	Nationwide cijene kuća (G/G)	OKT	8,2%	7,2%
6.	PMI prerađivački sektor F	OKT	45,8	46,2
7.	PMI uslužni sektor F	OKT	47,5	48,8
8.	PMI kompozitni indeks F	OKT	47,2	48,2
9.	PMI građevinski sektor F	OKT	50,3	53,2
				52,3

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,85812 na nivo od 0,87566. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,1615 na nivo od 1,1379.

JAPAN

Uzimajući u obzir slabljenje JPY ministar finansija Suzuki je na pitanje novinara koliko bi vlast Japana mogla još da reaguje na valutnom tržištu, izjavio da je Japan potrošio 42,8 milijardi USD na valutne intervencije kako bi podržao JPY. Oštra deprecijacija JPY, koji je dostigao najniži nivo u posljednje 32 godine, vjerovatno je podstakla intervenciju 21. oktobra, nakon čega je uslijedila još jedna intervencija 24. oktobra, dodao je Suzuki. Posljednji zapis intervencija na valutnom tržištu je zabilježen između 29. septembra i 27. oktobra.

Premijer Kishida i predsjednik Njemačke Steinmeier su postigli dogovor da će blisko koordinirati sankcijama prema Rusiji zbog invazije nad Ukrajinom. Na zajedničkoj konferenciji su izjavili da će obje zemlje zajedno raditi na rješavanju zajedničkih problema kao što su nestašica hrane i rastuće cijene energije.

Stimulativni paket u Japanu će uključiti JPY 1 bilion (USD 6,8 milijardi), a biće usmjeren ka jačanju lanca ponude, dok će USD 2,38 milijardi biti usmjereno ka istraživačkoj saradnji sa SAD sa ciljem razvoja nove generacije poluprovodnika, prenose lokalni mediji.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	SEP	10,5%	9,8%
2.	Maloprodaja (G/G)	SEP	4,1%	4,5%
3.	Povjerenje potrošača	OKT	30,5	29,9
4.	PMI prerađivački sektor F	OKT	-	50,7
5.	PMI uslužni sektor F	OKT	-	53,2
6.	PMI kompozitni indeks F	OKT	-	51,8
				51,7

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 147,00 na nivo od 145,99. JPY je blago aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 147,60 na nivo od 146,62.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 87,90 USD (88,21 EUR).

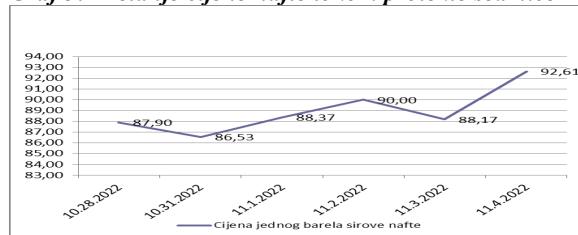
Do sredine protekle sedmice cijena nafte je bilježila blagi rast uglavnom pod uticajem generalno slabijeg USD, što je imalo veći uticaj na cijenu nego proširene mjere protiv Covid19 u Kini koje pojačavaju neizvjesnosti oko usporavanja globalne tražnje i posebno tražnje Kine, koja je najveći svjetski potrošač i uvoznik nafte. Sredinom sedmice naftom se trgovalo po cijeni oko 90 USD po barelu, uoči odluke Feda o monetarnoj politici, tačnije o povećanju referentne kamatne stope. Takođe, cijena nafte je bila pod uticajem vijesti da je zabilježen još jedan veliki pad zaliha nafte u SAD. Narednog dana, u četvrtak, cijena nafte je smanjena pod uticajem jačanja USD podstaknutog povećanjem kamatnih stopa Feda, kao i pod uticajem jačanja straha od globalne recesije koja bi smanjila potražnju za gorivom. Ipak, pad cijene je bio ograničen zabrinutošću zbog slabe ponude.

OPEC je povećao očekivanja za svjetsku tražnju za naftom u srednjem i dužem roku, te je istaknuto da je potrebno 12,1 bilion USD ulaganja kako bi se ispunili zahtjevi tražnje, uprkos energetskoj tranziciji. Takođe, OPEC tvrdi da bi nafta trebalo da bude dio energetske tranzicije, te da je fokus investitora na ekonomskim, socijalnim i vladinim pitanjima pogoršao manjak ovih investicija.

Cijena nafte je tokom trgovanja u petak povećana za više od 5% ponovo pod uticajem slabijeg dolara, te sve izvjesnije zabrane na rusku naftu od strane EU, dok investitori procjenjuju dalje slabljenje ograničenja Covid19 u Kini.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 92,61 USD (93,01 EUR), a u odnosu na prethodnu sedmicu cijena je povećana za 5,36%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.644,86 USD (EUR 1.650,64).

Do četvrtka protekle sedmice cijena zlata je bilježila blage promjene uglavnom pod uticajem promjena kursa USD i očekivanja investitora oko daljeg rasta kamatnih stopa. Trgovci su bili fokusirani na odluku Feda o daljem rastu kamatne stope, kao i druge vijesti sa sastanka FOMC-a koje su trebalo da ukažu na eventualno usporenenje rasta kamatnih stopa. Sjednica FOMC-a je završena u srijedu, a ovo tijelo je odlučilo da poveća referentnu kamatnu stopu za 75 baznih poena na raspon od 3,75% do 4% sa ciljem zaustavljanja naglog rasta inflacije. Predsjedavajući Feda Powell je izjavio da Fed nije završio sa pooštovanjem monetarne politike, ali da vrijeme za usporavanje „može doći na sljedećem sastanku ili onom nakon toga“. Nakon ovih vijesti cijena zlata je smanjena.

Cijena zlata je u petak zabilježila dnevni rast preko 3% nakon što su objavljeni prilično mješoviti podaci sa tržišta rada u SAD. Kompanije u SAD su tokom oktobra prijavile snažan rast zaposlenih, ali je, uprkos tome, stopa nezaposlenosti povećana. Ovo ukazuje na to da potražnja za radnicima ostaje snažna uprkos agresivnom povećanju kamatnih stopa i neizvjesnim ekonomskim izgledima. World Gold Council smatra da bi cijena zlata mogla dobiti podršku kroz manje agresivnu monetarnu politiku nekih centralnih banaka, kao i kroz intervencije na tržištu. Prema istom izvoru, tražnja za zlatom se može povećati i zbog snažnije tražnje za zlatom u dijelu maloprodaje.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.681,87 USD (EUR 1.689,13). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 2,25%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

